

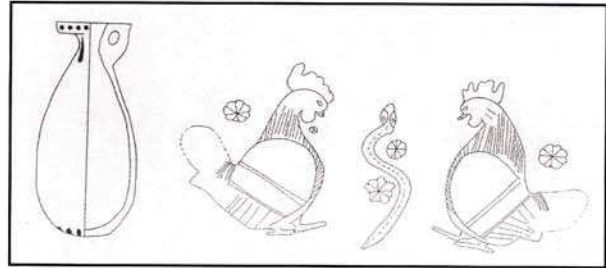
KOYUNOĞLU MÜZESİ'NDEKİ KARYA KÖKENLİ SERAMİKLER

Nurettin ARSLAN*

Koleksiyoner A. R. İzzet Koyunoğlu (1900-1984) sahip olduğu arkeolojik-etnografik koleksiyonunu, kütüphanesini ve evini 1973 yılında Konya Belediyesi'ne hediye etmiştir. Belediye Koyunoğlu'nun evini restore ettikten sonra bahçede modern bir müze binası inşa etmiş ve bunu 1984 yılında hizmete açmıştır. Koyunoğlu Müzesi'nde yer alan arkeolojik seksiyondaki parçaların tamamına yakını Hellenistik ve Roma Dönemine aittir. Bunlar arasında incelenen dört parça ilgi çekicidir. Ancak müze kayıtlarında birçok eser gibi, bunların da geldiği yerler bilinmemektedir. Ele alınan seramiklerin ortak bir zaman diliminden gelmeleri, bunların bir arada bulunmuş olma olasılığını güçlendirmektedir. Sözü edilen grubun nereden geldiğine ilişkin en önemli veriyi yonca ağzılı *oinochoe* sunmaktadır. Birçok özel koleksiyonda sergilenen benzer örnekler Karya kökenli olarak değerlendirilmektedir¹. Son birkaç yıl içinde Karya bölgesinde Mylasa antik kenti nekropolündeki kurtarma kazıları sayesinde, konu ile ilgili yeni bilgiler elde edilmeye başlanmıştır. Burada ele alınan kaplar da büyük bir olasılıkla Karya'da yapılan kaçak kazılarda bulunmuştur.

1. Alabastron (Env. No: 2667, Yük: 8.3 cm.) *Kil*: açık deve tüyü rengi; *Bezeme* (siyah-koyu kahverengi ve mor renkli): Dudak üzerinde, boynunda ve dip kısmında siyah renkli dil bezeği, dudak dış kenarında nokta zinciri vardır (Çizim : 1a-b). *Gövdede* birbirine dönük karşılıklı duran iki horoz² ile bunlar arasında S hareketi yapan bir yılan yer alır³. Yılanın gözleri iri yuvarlak iç içe iki daire, göz kapakları yarım daire şeklinde kazıma olarak verilmiştir. Yılanın sırtı kesik çizgi dizisi ile gösterilmiştir. Karşılıklı duran horozlar, kanatları gövdeye yapışık ve ayakta resmedilmiştir. Horozların ibiklerinde mor

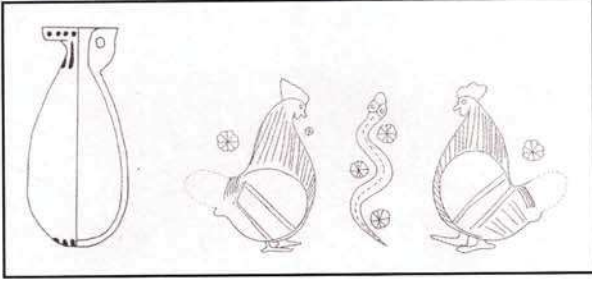
renkler kullanılmıştır. Gagaları eğimli yatay kazıma çizgilerle vurgulanmıştır. Gözler oval daireler şeklinde verilmiştir. Boyun tüyleri dikey paralel çizgi kümeleriyle, kanatlar ise oval biçimde verilerek içleri ikili eğimli kazıma çizgilerle bölünmüştür. Kuyruk tüyleri kısa ve itinalı işlenirken, ayaklar basit olarak tırnak ve toynağı belirtilmeden verilmiştir. Dolgu motifi olarak kullanılan rozetler üç çapraz kazıma çizgi ile oluşturulmuştur. Rozetler, yılanın kıvrımları ile horozların kuyrukları arasında kalan boş alanlara yerleştirilmiştir (Resim: 1).

Resim: 1 (1/2)

2. Alabastron (Env. No. 2665, Yük: 8,7): Bezemesi önceki esere göre daha çok tahribat görmüştür. Bu vazoda da benzer konu (iki horoz arasında yılan) tekrarlanmıştır (Resim: 2).

Koyunoğlu Müzesi *alabastronları* biçim ve konu yönünden Erken Korinth *alabastronları* ile mukayese edilebilir. Paralel örneklerden bir çoğunda horoz ve yılan betimlemeleri eserlerimize göre daha farklı işlenmiştir⁴. Buna karşın, *alabastronların* yuvarlak biten dip biçimi, figürlerin sınır çizgisi olmaksızın tüm alana yayılması⁵, rozet silüetindeki yaprakların çapraz kazıma çizgilerle verilmesi ve iki horoz arasında yılan kompozisyonu⁶ Erken Korinth vazolarının genel özellikleridir. Gerek konu ve gerekse

Resim: 2 (1/2)

figürlerin stilleri bakımından en yakın alabastronlar Milet⁷ ve İsviçre'deki özel koleksiyondaki⁸ örneklerdir. Söz konusu eserlerde merkezdeki yılan, rozet ve horozların gövdesindeki çizgi grupları Koyunoğlu alabastronları gibidir. Büyük bir olasılıkla bu paralel alabastronlar ile eserlerimiz aynı ressamın elinden çıkmıştır.

Horozlar arasında yılan betimlemesi, ince boyunlu horozlarda baş ve boynun kesintisiz bir çizgi ile verilmesi, rozetlerin üçlü çapraz çizgiyle gösterilmesi, detaylarda düzensiz karışık çizgilerin kullanılması, vazoların üst bölümünde geniş bir boş alan bırakılması, buna karşın alt bölümün tamamen doldurulması, Bayraklı ressamının stil özellikleridir⁹. Erken Korinth Döneminde faaliyet göstermiş olan Bayraklı ressamı, ilk eserlerinde yılan ve horozlardan oluşan konuları tercih etmiştir¹⁰. Koyunoğlu Müzesi'nde sergilenen iki alabastron, hiç şüphesiz Bayraklı ressamı atölyesinin erken eserleri olmalıdır.

3. İonya Kâsesi (Env. No: 2427, Yük: 7,7 cm.): Kil: açık kırmızı; Bezeme: kâsenin içte dudak kenarı, dışta dip kısmı, dudak ve omuzda yatay bant şeklindeki alanlar dışında iç ve dış yüzeyler parlak siyah astarlıdır (Resim: 3).

Geç Geometrik skyphoslardan esinlenerek ortaya çıktığı kabul edilen İonya kâseleri, M.Ö. 7. yüzyılın ortaları-6. yüzyılın sonlarında Akdeniz, Karadeniz ve Ege kıyılarındaki Grek kolonilerine yayılmıştır¹¹. Bu kapların erken üretim merkezlerinin Rodos ve Samos olduğu ileri sürülür¹². İonya kâselerinin tipolojik gelişimleri Vallet¹³, Hayes¹⁴, Boldrini¹⁵ ve Hanfmann tarafından ele alınmıştır¹⁶. Koyunoğlu örneğinde olduğu gibi, dudağın ve kulplar arasında kalan yatay bölgelerin astarsız bırakılması, M.Ö. 600'e tarihlenen Rodos tipinin belirgin özelliğidir¹⁷.

4. Yonca Ağızlı Oinochoe (Env. No: 11332, Yük: 24.5 cm.): Kil: açık krem renklidir; Bezeme (siyah-koyu kahverengi ve mor): Ağız ve kaide tamamen boyanmıştır; boyunda ise birbirine eşit uzaklıkta üç yatay bant bulunmaktadır. Gövdenin üst yarısına

yakın bölümünde altta ve üstte paralel çizgilerle sınırlandırılmış kalın yatay bir bant ve bu bant içinde mor renkli üç yatay çizgi yer almaktadır. Kulp yüzeyi iki sıra nokta dizisi ile süslenmiştir. Geniş düz omuzda, kulpun yanlarında üçerli dikey çizgiler ile orta eksenindeki dikey örgü bantları ile üç metopa ayrılmıştır. Yan metoplar, ortaları boş bırakılmış mızrak ucu motifiyle doldurulmuştur. Merkezî metop, ortada iki sıralı dikey dama bandı ile bunun her iki yanına eklenen ve aşağıdan yukarıya doğru küçülen spirallerden oluşan hayat ağacı ile doldurulmuştur. Hayat ağacının yanlarında boş alanların içine bölünmüş üçgen biçimli ve değişik türden ikişerli rozetler yerleştirilmiştir. Merkezî metopun sağ çizgisinin altında meander ile bezenmiş çeyrek yarım daire yer almıştır (Resim: 4a, b, c).

Yonca ağızlı oinochoe tipi Geometrik Dönemde ortaya çıkarak¹⁸, Oryantalizan Dönem "Yaban keçi Stili"nde çok tercih edilen bir biçim haline gelir¹⁹. Koyunoğlu Müzesi'nde sergilenen oinochoenin belirgin özellikleri omzun vurgulanması ve süslemenin sadece bu alana yerleştirilmesidir. Bu uygulama Geç Geometrik Dönem Doğu Grek kapalı kaplarının bezeme özelliğidir²⁰. Kapalı kaplarda omzun geniş yapılmasıyla, boyama için ressamalara daha uygun bir alan sunulmuştur. Değişik müze ve koleksiyonlardaki paralel kaplar 1970'li yıllarda yayınlanmıştır. Yayınlanan kapların tamamının kaçak kazılardan gelmesi nedeniyle kontektleri bilinmemektedir. Karya seramiği olarak adlandırılan bu vazolar Milet ve Mylasa arasındaki bölgeye özgüdür²¹. Söz konusu seramikler Mylasa çevresinde, Sinura, Labraunda, Bahçeburun, Dirmil, Euromos, Çömlekçi Köyü, İlasos, Stratonikeia ve Beçin'de ele geçirilmiştir²².

Karya seramikleri, doğu Grek seramiğinin daha doğrusu Batı Anadolu ve Ege Adaları'nda gelişen seramik türünün etkisi ile ortaya çıkarak, M.Ö. 670-530 yıllarında varlığını devam ettirmiştir²³. Bölgede Karya stilinde vazolar üreten birkaç atölyenin olduğu

Resim: 3

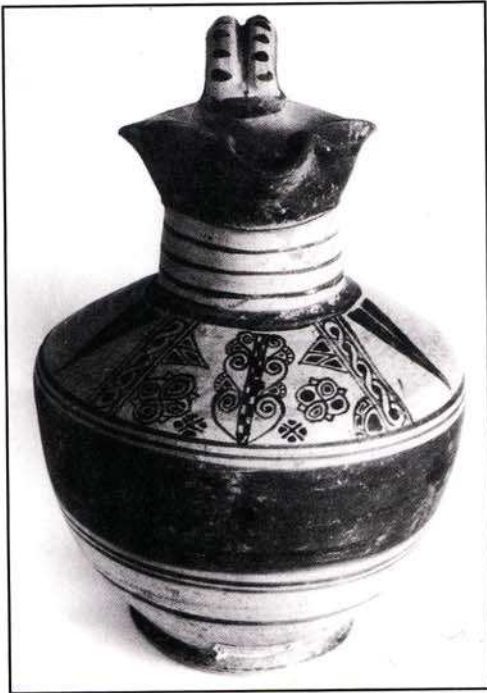

Resim: 4a

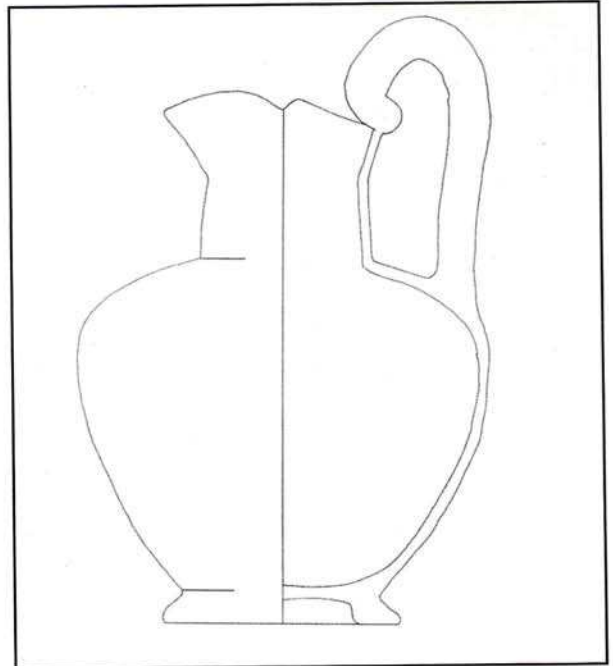
tahmin edilmektedir²⁴. Yerli Karyia çömlekçileri, etkisi altında kaldıkları seramikleri, hiçbir zaman birebir taklit etmek için çaba harcamamışlardır. Bu nedenle, çömlekçiler, çoğunlukla basit bir boyamadan oluşan motif ve kompozisyonları tercih etmişlerdir. Bezeme kompozisyonu, dama motifi, mızrak şeklinde yapraklar ve merkezî paneli çevreleyen dikey çizgilerden oluşmaktadır. Bezelerin bu şekilde organize edilmesi Karyialı

çömlekçilerin belirgin özellikleridir. Motifler çoğu kez kapların alışılmış yerlerinde -omuzlarda- kullanılmıştır. Karyia seramiğinde Doğu Grek, Lydia ve belki de Frig seramik stillerinin etkisi görülmekle birlikte, Oryantalizan Dönemin önemli bir üretim merkezi olan Milet bu stilin belirleyicisi olmuştur²⁵. Yapılan kil analizleri sonucunda, Karyia kökenli kapların Milet seramikleri gibi yoğun mika katkılı oldukları görülmüştür²⁶. Karyia seramiğine başka bölgelerde rastlanmamış olması nedeniyle, bunların yerel pazarlar için üretilmiş olduğu ileri sürülür²⁷. Karyia oinochoelerinde omuz süslemesinin mızrak uçları ile sınırlandırılması ve bu alanın dolgu ve tek bir ana bezek ile doldurulması geleneğine Rhodos vazolarında da rastlanır²⁸. Gercke, Karyia kökenli kaplar üzerine yaptığı çalışmada oinochoeleri üç gruba ayırarak²⁹ bu tipin kökenini Rhodos "Yaban Keçi Stili"nde süslenmiş oinochoelere bağlar. Gercke'nin ele aldığı kaplardan orta gruptakiler bezemenin yerleştirilmesi ve biçim yönünden Koyunoğlu örneği ile karşılaştırılabilir³⁰. Tekil örneklerle temsil edilen müze ve koleksiyonlardaki diğer Karyia kökenli oinochoeler M.Ö. 625 ve 580 yılları arasına tarihlenmektedir³¹.

Yukarıda ele aldığımız Koyunoğlu vazolarının hem aynı zaman diliminden gelmeleri, hem de koleksiyon içerisinde başka arkaik kapların görülmemesi, bunların kapalı bir kontekst buluntu grubu olmasını akla getirmektedir. Aydın-Tire Müzesi'ndeki Karyia buluntu grubu da bu olasılığı desteklemektedir³².

Resim: 4b

Resim: 4c (1/3)

- * Yrd. Doç. Dr. Nurettin ARSLAN, Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Çanakkale/TÜRKİYE Çalışmaları sırasında yardımlarından dolayı Müze Araştırmacısı S. Aydan'a teşekkür ederim. Kısaltmalarda AA kuralları esas alınmıştır.
- 1 Türkiye'de Karya seramiğinin en güzel örnekleri İstanbul Sadberk Hanım Müzesi'nde bulunmaktadır. 1993 yılından itibaren Karya seramikleri bu müze tarafından satın alınarak 4 Ekim 2001-31 Ocak 2002 tarihlerinde "Karia Koleksiyonu" başlığı ile sergilenmiştir.
 - 2 Grek kutsal alanlarında M.Ö. 750'lerden sonra görülen horoz figürleri, vazolar üzerinde M.Ö. 730'lu yıllardan itibaren betimlenmektedir. E. Grabow, *Schlangenbilder in der griechischen schwarzfigurigen Vasenkunst* (1998) 58; Aphrodite adına düzenlenen şenliklerde bir sembol olarak kullanılan horoz, Persephone ve Hades (yeraltı dünyası) ile de ilişkilidir. H. Prückner, *Die lokrischen Tonreliefs* (1968) 35, 75, 86 Taf. 4, 4; D. C. Kurtz - J. Boardman, *Thanatos. Tod und Jenseits bei den Griechen* (1985) 94, Abb. 24 b, Panathenia amphoralarında sütun üzerinde resmedilen horoz Boardman'a göre yarışmalardaki mücadeleyi sembolize etmektedir: J. Boardman, *Schwarzfigurige Vasen aus Athen* (1977) 180, 186 Abb. 297, Yine vazolar üzerinde sevgiliye verilen bir hediye olarak görülen horoz, Roma Çağında hem Mercurius'un hem de doğulu bir tanrı olan Mithras'ın attribute'udur: J. M. Toynbee, *Tierwelt der Antike* (1938) 228; M. Vermaseren, *Mithras in der Römerzeit in der orientalischen Religion im Römerreich* (1981) 96 v.d.
 - 3 Yılanın her yıl derisini değiştirmesi, ölüm ile yeniden doğmakla, Asklepios ve Hygieia'nın attribute'ları sağlık, bereket ve kutsallıkla ilgilidir: J. M. Toynbee, *a.g.e.*, 221; yılan için: E. Küster, *Die Schlange in der griechische Kunst* (1913); M. Lurker, *Tiersymbolik im Glauben und Weltbild*, Adler und Schlange (1983), E. Grabow, *Schlangenbilder in der griechischen schwarzfigurigen Vasenkunst* (1998).
 - 4 CVA Zürich (2) Lev. 3, 32-35; CVA Schweiz (2) 21, Lev. 5, 5-7; C. Dugas, *Les vases de L'héraion, Delos X* (1928) 124, 125, Lev. 29 A, 390, 393-398; H. Payne, *Necrocorinthia: a study of Corinthian art in the archaic period* (1931) 282, Lev. 17, 4; W. Hornbostel, *Kunst der Antike. Schätze aus norddeutschem Privatbesitz* (1977) 232 Kat. Nr. 214; P. Gercke, *Erwerbungen der staatliche Kunstsammlungen Kassel, Antikenabteilung 1972-1982*, AA 1983 491-492, Abb. 24-26; J. Jacques - L. Maier, *Céramiques corinthiennes*. Collection du docteur Jean Lauffenburg (1984), 98 v.d., 104 v.d.; A. Amyx, *Corinthian vase-painting of the archaic period* (1988) 55, Lev. 18, 5; 7. ve 6. yüzyıllarda antitetik horoz tasvirleri daha çok tercih edilmiştir: E. Grabow, *a.g.e.*, 56-57.
 - 5 Orta Korinth Döneminden itibaren alabstronların dip kısımları düzleşerek genişlemeye başlar: T. Bakır, *Korinth Seramiğinde Aslan Figürünün Gelişimi* (1982) 91.
 - 6 Bu tür tasvirler M.Ö. 7. yüzyılın son çeyreğinden itibaren sevilerek kullanılmıştır. E. Grabow, *a.g.e.*, 46, Lev. 5, K14.
 - 7 S. Pfisterer-Haas, "Funde aus Milet. Import Keramik in Milet", AA 1999, 264, 270, Res. 1, 5.
 - 8 J. Dörig, *Art antique Collections privées de Suisse romande* (1975) 135.
 - 9 C. Neeft, "The Bayraklı Painter", *OMRO 77* (1997) 110-111, 118, Lev. 3, 1.
 - 10 C. Neeft, *a.g.e.*, 114.
 - 11 K. F. Johansen, *Exochi. Ein frührhodisches Graberfeld* (1958) 166; A. E. Furtwangler -H. Kienast, *Der Nordbau im Heraion von Samos. Samos III* (1989) 81.
 - 12 H. P. Isler, *Archaische Nordtor und seine Umgebung im Heraion von Samos. Samos IV* (1978) 93; *Heraion von samos: Grabungen in Südtemenos 1977*, I. "Sicht-und Baubefund, Keramik", AM, 95, 1980, 163; E. Walter-Karydi, *Ostgriechische Keramik. Alt-Agina II. 1* (1982) 13
 - 13 İonia kâseleri A ve B olmak üzere iki ana gruba ve bunlar da alt gruplara ayrılır: Tip A 1 (M.Ö. 640/630-600) A2 (M.Ö. 620-600) Tip B 1 (M.Ö. 620-580) B2 (M.Ö. 580-540) B3 (M.Ö. 560/550-530). F. Villard-G. Vallet, "Lampes du viie siècle et chronologie des coupes lonienes", *MEFRA 67*, 1966, 29.
 - 14 J. Boardman - J. Hayes, *Excavations at Tocrá 1963-1965. The archaic deposits 1* (1966) 111 - 115.
 - 15 Yunanistan'ın batısında kalan bölgelerden gelen İonia kâseleri ele alarak beş ana tipe ve bu ana tipleri de kendi içinde alt tiplere ayırır: S. Boldrini, *Scavi nel santuario greco, 4. Le ceramiche ioniche* (1994) 147-174.
 - 16 Dört tipe ayrılan İonia kâselerinin kökeni Protogeometrik sykphoslara bağlanarak, ilk örneklerinin Attika'da üretildiği ileri sürülür: G. M. A. Hanfmann, *On Some Eastern Greek Vases Found at Tarsus*, Bkz: S. Weinberg (ed.), *The Aegean and the Near East, Studies presented to H. Goldman on the occasion of her 75th birthday* (1956) 170, 172.
 - 17 G. M. A. Hanfmann, *a.g.e.*, 176-179, fig. 11; G. M. A. Hanfmann, *The Iron Age Pottery of Tarsus*, Bkz: H. Goldman (ed.), *Excavations at Gözülü Kule. The*

- Iron Age, Tarsus III* (1963), 289, Res. 144, 1402; CVA Louvre (9) Lev. 1, 1-3; V. von Graeve, "Milet. Bericht über die Arbeiten im Südschnitt an der hellenistischen Stadtmauer" 1963, *IstMitt* 23/24, 1974, 99, Lev. 25, 68; Y. Calvet – M. Yon, "Céramique trouvée a Salamine (fouilles de la ville)", in: E. Gjerstad (ed.), "Greek Geometric and archaic pottery found in Cyprus" (1977) 16, Lev. 8, 75, 76, 81, 83.
- 18 N. Goldstream, *Greek Geometric Pottery* (1968) Lev. 1, d, e, m.
- 19 H. Walter, *Frühe samische Gefasse. Chronologie und Landschaftsstile ostgriechischer Gefasse. Samos V* (1968) Lev. 116-131.
- 20 Kapların sadece omuzlarının süslenmesi geleneği Protogeometrik Döneme dayanmaktadır. Ancak Geç Geometrik Dönemden itibaren sanatçılar Attika'nın aksine, tasarruflu davranarak kapalı kapların sadece omuzlarını süslemekle yetinmişlerdir: C. Pfuhl, "Der archaische Friedhof am Stadberge Thera", *AM* 28, 1903, 15.
- 21 E. A. Hemelrijk, "A group of provincial east-Greek vases from south western Asia Minor", *BABesh* 62, 1987, 53.
- 22 P. Devambaz – E. Haspels, *Le sanctuaire de Sinuri près de Mylasa II, Architecture et céramique* (1959) 17-20; J. J. Jully, *Labraunda. Swedish excavations and researches*, 2, 3. Archaic pottery (1981) 12-13; Y. Boysal, *Eine vorarchaische Oinochoe im Museum von Fethiye*, Bkz.: H. U. Cain – H. Gabelmann – D. Salzmann (ed.), *Festschrift Nikolaus Himmelmann* (1989) 79-80; A. Evren, "Tire Müzesi'ndeki Karia Kökenli Kaplar", *TürkAD* 29, 1991, 193-224; D. Lenz, "Karische Keramik im Marin von Wagner-Museum", *Würzburg, ÖJh* 66, 1997, 29-61; R. M. Cook – P. Dupont, *East Greek pottery* (1998) 63-66.
- 23 Özgünel'e göre Karyalı çömlekçiler Geç Protogeometrik Dönemden itibaren yerli stillerini yaratmışlardır: C. Özgünel, *Karya Geometrik Seramiği* (1979) 45-50; D. Lenz, *a.g.e.*, 58.
- 24 E. A. Hemelrijk, "A group of provincial East-Greek vases from South Western Asia Minor", *BABesh* 62, 1987, 54.
- 25 Milet'in seramik üretimi hem stilistik hem de kil analizleri ile ortaya konmuştur: E. Walter-Karydi, *Samische Gefasse des 6. Jahrhunderts v. Chr. Samos VI 1* (1973) 57-66; Kil analizlerine göre Doğulu Yunana özgü kaplardan bazı grupların –Fikellura ve Orta Yaban Keçi Stili- Milet'te üretildikleri tespit edilmiştir: P. Dupont, "Classification et détermination de provenance des céramiques grecques orientales archaïques d'Istros. Rapport préliminaire", *Dacia* 27, 1983, 27-28; P. Dupont, *Naturwissenschaftliche Bestimmung der archaischen Keramik Milets*,

Bkz.: W. Müller-Weinert (ed.), *Milet 1890-1980*, 31. Beih, *IstMitt* (1986) 61. Milet şehri kendi stilini yaratırken özellikle Anadolu'nun hinterlandından faydalanmıştır: E. Walter-Karydi, *Ostgriechische Keramik. Alt-Agina II*, 1 (1982) 78.

- 26 Milet arkaik seramiklerinin kili ile menderes yatağından alınan kil örnekleri ortak özelliklere sahiptir. Bkz.: dipnot 25 P. Dupont.
- 27 A. E. Hemelrijk, *a.g.e.*, 54.
- 28 E. Walter Karydi, *Samische Gefasse des 6. Jahrhunderts v. Chr. Samos VI 1* (1973) 133, Lev. 64, 534-535, Lev. 65, 530.
- 29 Erken tip oinochoeler yuvarlak ağızlı ve üstten ve alttan basık küre karınlıdır. Omuz daha iyi vurgulanmış, orta grup oinochoelerde kaide konik biçimlidir. Geç gruptaki örneklerde ise karın, dışbükey profilli, yumurta veya armut biçimlidir: P. Gercke, *Funde aus der Antike: Sammlung Paul Dierichs Kassel* (1981) Res. 4-8 [erken], Res. 10, 16, 21, 22, 23, 25 [orta] Res. 11, 13-14, 19 v.d.
- 30 Orta gruptaki oninochoelerde omuz süslemesi önem kazanarak diğer bölümler süslemesiz bırakılmıştır. P. Gercke, *Funde aus der Antike: Sammlung Paul Dierichs Kassel* (1981) 28; P. Gercke, *Erwerbungen der staatliche Kunstsammlungen Kassel, Antikenabteilung 1972-1982*, AA 1983, 493, 494, Res. 30-31.
- 31 H. Payne, *a.g.e.*, 33, Abb. 10, P. Gercke, *Funde aus der Antike: Sammlung Paul Dierichs Kassel* (1981) 61; P. Gercke, *Erwerbungen der staatliche Kunstsammlungen Kassel, Antikenabteilung 1972-1982*, AA 1983, 494; Sydney'deki benzer bir örnek, Milet stiline yakınlık gösteren Karya serisi olarak kabul edilerek, M.Ö. 590-580 yıllarına tarihlenir. R. M. Cook, *A Carian (?) Archaic Oinochoe*, Bkz.: A. Cambitoglou ve E. G. O. Robinson (ed.), *Classical Art in the Nicholson Museum Sydney*. (1995) 62; R. M. Cook – P. Dupont 1998, 41-42; H. A. Shapiro, v.d., *Greek Vases in the San Antonio Museum of Art* (1995) 58, 59 Kat. Nr. 18.
- 32 A. Evren, *a.g.e.*, 193-224.

KAYNAKÇA

- AMYX, A., *Corinthian vase-painting of the archaic period* (1988).
- BAKIR, T., *Korinth Seramiğinde Aslan Figürünün Gelişimi* (1982).
- BOARDMAN, J - J. HAYES, *Excavations at Tocra 1963-1965. The archaic deposits 1* (1966) 111-115.
- BOARDMAN, J., *Schwarzfigurige Vasen aus Athen* (1977).

- BOLDRINI, S.**, *Scavi nel santuario greco*, 4. Le ceramiche ioniche (1994).
- BOYSAL, Y.**, *Eine vorarchaische Oinochoe im Museum von Fethiye*, bkz.: H. U. Cain - H. Gabelmann - D. Salzmann (ed.), *Festschrift Nikolaus Himmelmann* (1989) 79-82.
- CALVET, Y.- YON, M.**, *Céramique trouvée a Salamine (fouilles de la ville)*, bkz.: E. Gjerstad (ed.), *Greek Geometric and archaic pottery found in Cyprus* (1977) 7-21.
- COOK, R. M.- P. DUPONT**, *East Greek pottery* (1998) 63-66.
- COOK, R. M.**, *A Carian (?) Archaic Oinochoe*, bkz.: A. Cambitoglou - E. G. O. Robinson (ed.), *Classical Art in the Nicholson Museum Sydney*. (1995) 59-63.
- DEVAMBEZ, P. - E. HASPELS**, *Le sanctuaire de Sinuri près de Mylasa II, Architecture et céramique* (1959).
- DORIG, J.**, *Art antique Collections privées de Suisse romande* (1975).
- DUGAS, C.**, *Les vases de L'héraion, Delos X* (1928).
- DUPONT, P.**, *Classification et détermination de provenance des céramiques grecques orientales archaïques d'Istros. Rapport préliminaire, Dacia 27, 1983, 27-28.*
- DUPONT, P.**, *Naturwissenschaftliche Bestimmung der archaischen Keramik Milets*, bkz.: W. Müller-Wiener (ed.), *Milet 1890-1980*, 31. Beih. *IstMitt* (1986) 57-71.
- EVREN, E.**, "Tire Müzesi'ndeki Karia Kökenli Kaplar", *TürkAD* 29, 1991, 193-224.
- FURTWÄNGLER, A. E. - KIENAST, H.**, *Der Nordbau im Heraion von Samos. Samos III* (1989).
- FURTWÄNGLER, A. E.**, *Heraion von Samos: Grabungen in Südtemenos 1977, I. Schicht- und Baubefund, Keramik, AM 95, 1980, 146-224.*
- GERCKE, P.**, *Funde aus der Antike: Sammlung Paul Dierichs Kassel* (1981).
- GERCKE, P.**, "Erwerbungen der staatliche Kunstsammlungen Kassel, Antikenabteilung" 1972-1982, *AA* 1983, 479-538.
- GOLDSTREAM, N.**, *Greek Geometric Pottery* (1968).
- GRABOW, E.**, *Schlangenbilder in der griechischen schwarzfigurigen Vasenkunst* (1998).
- HANFMANN, G. M. A.**, *On Some Eastern Greek Vases Found at Tarsus*, bkz.: S. Weinberg (ed.), *The Aegean and the Near East, Studies presented to H. Goldman on the occasion of her 75th birthday* (1956) 165-184.
- HANFMANN, G. M. A.**, *The Iron Age Pottery of Tarsus*, in: H. Goldman (Hrsg.), *Excavations at Gözli Kule. The Iron Age, Tarsus III* (1963), 18-332.
- HEMELRIJK, E. A.**, "A group of provincial east-Greek vases from south western Asia Minor", *BABesch* 62, 1987, 33-35.
- HORBOSTEL, W.**, *Kunst der Antike. Schätze aus norddeutschem Privatbesitz* (1977).
- ISLER, H. P.**, *Archaische Nordtor und seine Umgebung im Heraion von Samos. Samos IV* (1978).
- JACQUES, J., - L. MAIER**, *Céramiques corinthiennes. Collection du docteur Jean Lauffenburg* (1984).
- JOHANSEN, K. F., EXOCHI**. *Ein frührhodisches Gräberfeld* (1958).
- JULLY, J. J.**, *Labraunda. Swedish excavations and researches, 2, 3. Archaic pottery* (1981).
- KURTZ, D. C. - J. BOARDMAN**, *Thanatos. Tod und Jenseits bei den Griechen* (1985).
- KUSTER, E.**, *Die Schlange in der griechische Kunst* (1913).
- LENZ, D.** "Kariische Keramik im Martin von Wagner-Museum", *Würgburg, ÖJh* 66, 1997, 29-61.
- LURKER, M.**, *Tiersymbolik im Glauben und Weltbild, Adler und Schlange* (1983).
- TOYNBEE, M. J.**, *Tierwelt der Antike* (1938).
- NEEFT, C.**, *The Bayrakli Painter, OMRO 77* (1997) 107-120.
- ÖZGÜNEL, C.**, *Karya Geometrik Seramiği* (1979).
- PAYNE, P.**, *Necrocorinthia : a study of Corinthian art in the archaic period* (1931).
- PFISTERER-HAAS, S.**, *Funde aus Milet. Import Keramik in Milet, AA* 1999, 263-271.
- PFUHL, C.**, "Der archaische Friedhof am Stadtberge Thera", *AM* 28, 1903, 1-288.
- PRÜCKNER, H.**, *Die lokrischen Tonreliefs* (1968).
- SHAPIRO, H. A. v.d.**, *Greek Vases in the San Antonio Museum of Art* (1995).
- VERMASEREN, M.**, *Mithras in der Römerzeit in der orientalischen Religion im Römerreich* (1981).
- VILLARD, F. - G. VALLET**, «Lamp es du viie siècle et chronologie des coupes lonienes», *MEFRA* 67, 1966, 7-34.
- VON GRAEVE, V.**, "Milet. Bericht über die Arbeiten im Südschnitt an der hellenistischen Stadtmauer" 1963, *IstMitt* 23/24, 1973/74, 63-116.
- WALTER, H.**, *Frühe samische Gefässe. Chronologie und Landschaftstile ostgriechischer Gefässe. Samos V* (1968).
- WALTER-KARYDI, E.**, *Ostgriechische Keramik. Alt-Ägina II, 1* (1982).
- WALTER-KARYDI, E.**, *Samische Gefässe des 6. Jahrhunderts v. Chr. Landschaftstile ostgriechischer Gefässe. Samos VI 1* (1973).